Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp	Gemeentefonds meicirculaire 2024
Portefeuillehouder	N.T.P. Hubers
Zaaknummer collegevoorstel	ZS-934138

Beslispunten

1. De gevolgen van de meicirculaire voor jaarschijf 2024 te verwerken in de begroting 2024
2. De gevolgen van de meicirculaire voor jaarschijf 2025-2028 te verwerken in de begroting 2025

Inleiding

Jaarlijks verschijnen drie circulaires over de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. De Meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid. De Septembercirculaire geeft de vertaling van de Miljoenennota. In december wordt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk afgerond in de Decembercirculaire. De Meicirculaire 2024 bevat onder andere informatie over de actualisatie van het accres 2024-2028 en de nieuwe financieringssystematiek vanaf 2024.

Beoogd effect

Een actueel financieel beeld van het saldo van de meerjarenbegroting 2024-2028.

Argumenten

1.1 Het verwerken van de financiële effecten van de meicirculaire is nodig voor een actueel financieel beeld
De meicirculaire geeft inzicht in de uitkering uit het gemeentefonds voor de komende jaren. Dit heeft effect op het saldo van de meerjarenbegroting. Door de wijziging in de uitkering uit het gemeentefonds te verwerken, hebben we een geactualiseerd beeld van het saldo meerjarenbegroting 2024-2028.
Het financieel effect van de meicirculaire 2024 is opgenomen binnen onderdeel ‘Financiën’ van dit voorstel.

Kanttekeningen

1.1 De meicirculaire 2024 heeft een nadelig effect op het saldo van de meerjarenbegroting
De meicirculaire heeft een nadelig effect op het saldo van de meerjarenbegroting. Een uitwerking hiervan is opgenomen binnen het onderdeel ‘Financiën’ van dit voorstel.

Financiën

Hieronder een financiële uitwerking van de meicirculaire met hierbij het financieel effect op het saldo van de meerjarenbegroting (2024-2028). Dit effect verwerken wij met een begrotingswijziging in de begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2028.

Uitwerking meicirculaire 2024
Hieronder een overzicht van alle financiële mutaties die voortvloeien uit de meicirculaire.
Onder de tabel is een toelichting opgenomen van de substantiële financiële mutaties en de te reserveren taakmutaties.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties meicirculaire 2024					
Accres, bijstelling indexering	-196	-585	-937	-1.134	-1.070
Accres, eenmalige uitname gemeentefonds 2025		-1.386			
WOZ-waarde mutaties en OZB-maatstaf	-253	-759	-743	-726	-726
Schrappen opschalingskorting			1.381	1.384	1.387
Toevoeging Hervormingsagenda Jeugd 2025		1.161			
Taakmutaties	609	419	402	393	398
Overige mutaties	286	-152	9	-172	472
Totaal financiële mutaties meicirculaire 2024	***446***	***-1.302***	***112***	***-255***	***461***
Te reserveren taakmutaties					
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	67	72	70	73	75
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	60	64	64	67	69
Uitvoeringskosten Omgevingswet (DU)	178	-	-	-	-
Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus (DU)	32	-	-	-	-
Totaal te reserveren taakmutaties	***337***	***136***	***134***	***140***	***144***
Per saldo financiële mutaties meicirculaire 2024	**109**	**-1.438**	**-22**	**-395**	**317**

Accres, bijstelling indexering
In de mei- en septembercirculaire wordt de meerjarig indexering van het accres geactualiseerd. De indexering is op basis van de huidige verwachtingen naar beneden bijgesteld. Dit betekent een structurele daling van het accres ten opzichte van de decembercirculaire.

Accres, eenmalige uitname gemeentefonds 2025
Het Rijk heeft besloten (Voorjaarsnota 2024 Rijk) om de nieuwe financieringssystematiek vervroegd in te voeren, namelijk vanaf 2024 in plaats van 2027. Dit betekent dat het accres vanaf 2024 wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product in plaats van de ‘samen trap op en samen trap af’ systematiek.
Dit heeft een negatief effect op de uitkering uit het gemeentefonds, die volledig gecompenseerd wordt door het Rijk tot en met 2029, behalve in 2025. In 2025 wordt € 675 miljoen niet gecompenseerd. Dit betreft ongeveer de helft van het totale nadeel in 2025 door deze vervroegde invoering van de nieuwe systematiek. Voor Lingewaard betekent dit in 2025 een nadeel van € 1,4 miljoen. Dit nadeel kan als incidenteel worden aangemerkt, waardoor dit geen effect heeft op het structureel en reëel evenwicht van onze begroting.

WOZ-waarde mutaties en OZB-maatstaf
De berekening van de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds per gemeente wordt gedaan op basis van een veelvoud aan maatstaven en parameters. Hierbij zijn ook maatstaven opgenomen die samenhangen met de WOZ-waarden van woningen en niet-woningen. Hierbij wordt op basis van deze waarden een algemene korting berekend op de uitkering uit het gemeentefonds. Deze maatstaf wordt jaarlijks geactualiseerd, waarbij rekening wordt gehouden met de gemiddelde landelijke ontwikkeling van de WOZ-waarden in dat jaar.
De landelijke ontwikkeling van de WOZ-waarden is lager dan de ontwikkeling in Lingewaard. Door de berekeningsmethodiek van het gemeentefonds leidt dit tot een structureel nadeel voor onze gemeente.

Schrappen opschalingskorting
Het Rijk heeft besloten om de opschalingskorting die nog ingeboekt stond te schrappen. Hier werd al langer over gesproken en op aangedrongen door de VNG.
Wij hebben dit al verwerkt in onze Kadernota 2025 waardoor dit geen voordelig effect heeft op ons begrotingssaldo. Zie ook het financieel effect van de meicirculaire op het saldo meerjarenbegroting dat later in dit voorstel is opgenomen.

Toevoeging gemeentefonds Hervormingsagenda Jeugd
In de Hervormingsagenda Jeugd zijn een aantal afspraken gemaakt over kostenbesparingen. Dit betreft onder andere een besparingsopgave van € 500 miljoen in 2025 en 2026 en daarna € 511 miljoen per jaar. Deze is verwerkt in de uitkering uit het gemeentefonds. Deze besparingsopgave is echter voor rekening en risico van het Rijk. Inmiddels is duidelijk dat de besparing in 2025 niet behaald wordt en daarom wordt in 2025 € 500 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit is voor de gemeente Lingewaard ruim € 1,1 miljoen.
Aangezien dit een besparingsopgave is die voor rekening en risico is van het Rijk hebben wij hiervoor al een stelpost opgenomen in onze begroting van € 1,1 miljoen. Dit betekent dat deze toevoeging nagenoeg geen effect heeft op ons begrotingssaldo. Zie ook het financieel effect van de meicirculaire op het saldo meerjarenbegroting dat later in dit voorstel is opgenomen.

(Te reserveren) taakmutaties
In de circulaire zijn ook taakmutaties opgenomen. Dit zijn wijzigingen in onze taken en verantwoordelijkheden die invloed hebben op de verdeling en de hoogte van het gemeentefonds.
Wij analyseren deze taakmutaties, waarbij wij kleine taakmutaties niet reserveren voor de budgetten. Ook zijn sommige budgetten al aangepast/geactualiseerd, waardoor een aanvullend budget niet nodig is.
We reserveren dus alleen de bedragen uit de taakmutaties die echt nodig zijn. Deze reserveringen lichten wij hieronder toe.

<u>Werkdrukverlaging Jeugdbescherming</u>
In het bestuurlijk akkoord van oktober 2023 (ministerie JenV (Justitie & Veiligheid) en VNG) over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen is afgesproken dat het ministerie van JenV vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 miljoen bijdraagt aan werkdrukverlaging.

- Voor de gemeente Lingewaard levert dit de volgende bedragen op:

Jaar	2024	2025	2026	2027	2028
Bedrag x € 1.000	67	72	70	73	75

De reservering van deze gelden wordt aanvankelijk op een stelpost gedaan. Voor de daadwerkelijke besteding wordt een collegevoorstel opgesteld waarin toegelicht wordt hoe deze middelen worden ingezet.

<u>Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden</u>
Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden (juli 2022) zijn structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. Voor 2023 zijn deze middelen incidenteel beschikbaar gesteld. De toekenning vanaf 2024 zal structureel plaatsvinden.

- Voor de gemeente Lingewaard levert dit de volgende bedragen op:

Jaar	2024	2025	2026	2027	2028
Bedrag x € 1.000	60	64	64	67	69

De reservering van deze gelden wordt aanvankelijk op een stelpost gedaan. Voor de daadwerkelijke besteding wordt een collegevoorstel opgesteld waarin toegelicht wordt hoe deze middelen worden ingezet.

<u>Uitvoeringskosten Omgevingswet (DU)</u>
De financiële middelen vanuit het Coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van dit bedrag in 2024 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelselevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. Op de aanvullende post bij het ministerie van Financiën staat nog een reservering voor 2025. Deze middelen zullen naar verwachting in een volgende circulaire worden toegevoegd aan het gemeentefonds.

- De uitkering voor 2024 is voor Lingewaard € 178.000.

Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus

Sinds 3 juli 2023 zijn de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) opengesteld, waarmee ondernemers subsidie kunnen opvragen om hun veehouderijlocatie(s) te beëindigen. De doelstelling van deze subsidieregelingen is om de stikstofpositie op Natura 2000-gebieden te verminderen.
De subsidieregelingen brengen werkzaamheden voor gemeenten, als bevoegd gezag, met zich mee. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wil de gemeenten daarin ondersteunen.

- Voor de gemeente Lingewaard is dit voor 2024 een bijdrage van € 32.000.

De reservering van deze gelden wordt aanvankelijk op een stelpost gedaan. Voor de daadwerkelijke besteding wordt een collegevoorstel opgesteld waarin toegelicht wordt hoe deze middelen worden ingezet.

Financieel effect meicirculaire op het saldo meerjarenbegroting

Hieronder een overzicht van het effect van de meicirculaire 2024 op de het saldo meerjarenbegroting, met hierbij een toelichting

Omschrijving	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Saldo meerjarenbegroting 2024-2028*	-850	-	-1.735	-1.355	-3.195
Per saldo financiële mutaties meicirculaire 2024	109	-1.438	-22	-395	317
Reeds vewerkte mutaties meicirculaire in de Kadernota 2025					
* Schrappen opschalingskorting			-1.373	-1.373	-1.373
* Selpost hervormingsagenda Jeugd 2025		-1.100			
Saldo meerjarenbegroting 2024-2028 na meicirculaire 2024	**-741**	**-2.538**	**-3.130**	**-3.123**	**-4.251**

* Dit betreft de saldi van de 1e Turap 2024 en de Kadernota 2025

Zoals bij de uitwerking van de meicirculaire hiervoor al toegelicht hebben wij in de Kadernota 2025 rekening gehouden met het schrappen van de opschalingskorting. Ook is er een stelpost opgenomen voor de toevoeging aan het gemeentefonds waarvoor nu een toevoeging wordt gedaan aan het gemeentefonds. Het saldo van de meicirculaire wordt daarom gecorrigeerd met deze bedragen.

Uit het overzicht komt naar voren dat de het saldo van de meerjarenbegroting in 2025 t/m 2028 verslechterd na verwerking van de meicirculaire.
Ondanks dat het jaar 2025 in de Kadernota sluitend is, zien we dat dit na de meicirculaire niet meer het geval is. Na de meicirculaire is er een nadelig saldo in 2025 van ruim € 2,5 miljoen. Zoals bij de uitwerking van de meicirculaire eerder in dit voorstel aangegeven, is € 1,4 miljoen van dit nadeel incidenteel in verband met een eenmalige uitname uit het gemeentefonds in 2025. Dit betekent dat het structurele deel van het nadelig saldo in 2025 ruim € 1,1 miljoen bedraagt. Dit nadeel wordt meegenomen in de Begroting 2025 met een dekkingsvoorstel om te komen tot een sluitende begroting in 2025.

Communicatie en participatie

Niet van toepassing.

Voortgang

De planning van de behandeling van dit voorstel is als volgt:

Politieke avond	26 juni 2024
Raadsvergadering	4 juli 2024

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Concept raadsbesluit
2. Meicirculaire

Bemmel, 18 juni 2024

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. I.P. van der Valk	dr. P.T.A.M. Kalfs